

B.Com. Sem.-1 Examination
CE 101 (E) Fundamentals of Banking-I
(Banking)
July 2021

Time : 2-00 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ-૧

નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

૪૦

- ૧ (ક) વિશ્વમાં બેંકિંગ ક્ષેત્રનો ઉદ્ભવ તથા વિકાસનો પ્રાચીન ઇતિહાસ સમજાવો. ચેક તથા ચલણી નોટો બહાર પાડવાની પ્રથા તથા ડીપોઝીટ બેંકિંગનો પ્રારંભ કઈ રીતે થયો?
- (ખ) બેંકર શબ્દની વ્યાખ્યા આપો તથા બેંકોના પ્રકારો જણાવો.
- ૨ (ક) ભાગીદારી પેઢીનું ખાતું અને હિંદુ અવિભક્ત પરિવારનું ખાતું ખોલવાની પ્રક્રિયા સમજાવો. આ ખાતાઓ ખોલતી વખતે બેંકર કયા-કયા દસ્તાવેજો માંગે છે.
- (ખ) જોઈન્ટ સ્ટોક કંપનીનું ખાતું ખોલવાની પ્રક્રિયા સમજાવો.
- ૩ (ક) ગ્રાહકોને આપવામાં આવતા ધિરાણના પ્રકારો ચર્ચો.
- (ખ) વેપારી બેંકોની શાખસર્જન પ્રક્રિયા સમજાવો.
- ૪ (ક) ચેકનું કોસિંગ એટલે શું? તેના પ્રકારો ચિત્ર દોરી સમજાવો.
- (ખ) નિગોશિયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એટલે શું? નિગોશિયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ તરીકે ચેકના લક્ષણો જણાવો.

વિભાગ-૨

- ૫ નીચે આપેલા વિધાનો ખરાં (✓) કે ખોટાં (×)ની નિશાની કરી જવાબ આપો. (કોઈપણ પાંચ) ૧૦
- (૧) રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા, તે ભારતની ખાનગી બેંક છે.
- (૨) થાપણો સ્વીકારવા તે બેંકનું પ્રણાલિકાગત કાર્ય છે.
- (૩) ચેકની રકમના આંકડા તથા શબ્દોમાં તફાવત હોય તો બેંકર ચેકનો નકાર કરે છે.
- (૪) ભારતમાં ૧૯૯૧ પછી બેંકિંગ ક્ષેત્રે દેશી અને વિદેશી ખાનગી બેંકોનો પ્રવેશ થયો.
- (૫) યુનિયન બેંક ઓફ ઈન્ડિયા તે ભારતની સર્વોચ્ચ બેંક છે.
- (૬) નાણાં હસ્તાંતરણ માટે બેંક ડ્રાફ્ટની સગવડ માત્ર ખાતેદારને મળે છે.
- (૭) પ્રોમિસરી નોટ એટલે નાણાં ભવિષ્યમાં ચૂકવવાનું વચન.
- (૮) હાલના સમયમાં ચેકબુક ખાતેદારને ઘેરબેઠા રજીસ્ટર પોસ્ટથી પ્રાપ્ત થાય છે.
- (૯) ઝીરો બેલેન્સથી પણ બચત ખાતું ખોલી શકાય છે.
- (૧૦) પતંજલિ કંપનીનું ખાતું ભાગીદારી ખાતું ગણાય.

ENGLISH VERSION

SECTION-I

Answer any two questions from the following :

40

- 1 (a) Explain evolution and development of banking sector in the world. How cheque, issue of currency note and deposit banking began?

OR

- (b) Define the term Banker and elucidate different types of banks.

- 2 (a) How are partnership firm's and HUF's accounts opened? Explain this process in detail. What are the documents banker demands for above accounts?

OR

- (b) Explain the process of opening an account of Joint Stock Company.

- 3 (a) Discuss the types of Customer Credit.

OR

- (b) Elucidate process of 'credit creation' by commercial banks.

- 4 (a) What do you mean by crossed cheque? Explain types of crossing with the help of figure.

OR

- (b) What do you mean by Negotiable Instrument? Explain characteristics of cheque as negotiable instrument.

SECTION-II

Put (√) mark for correct and (×) mark for incorrect statements (any five) :

10

- (1) Reserve bank of India is a private bank.
- (2) Accepting deposits is the traditional function of bank.
- (3) Banker dishonours the cheque incase of difference in words and figure of the amount.
- (4) New private India and foreign banks entered after 1991 in banking sector of India.
- (5) Union bank of India is an apex bank of Indian banking sector.
- (6) Only account holders avail facility of draft for money transfer.
- (7) Promissory note is a promise to pay money in future date.
- (8) Now-a-days depositors get cheque books by registered post at home.
- (9) Savings account can be opened with zero balance.
- (10) Patanjali Company's account is a partnership account.